

שבעת ימים פרק ראשון יומא

א מ"א מ"ב פ"ה מ"ג נ"ט
המורה ה"ג י"ג:
פ"ב ב ש"ס ה"ג י"ד טו:

רבינו הגאון

ודחינן לה דלא אשכחן במסכת מידות דמובח באמצע עורה עומד, דתנן כל העורה היתה אורך קפ"ז על רחב קל"ה מן האמר רובח דמובח בדרום קאי מן הצפון לדרום קל"ה. הכבש והמובח ס"ב, מן המובח לטבעות ח' אמה, מקום הטבעות כ"ד אמה, מן הטבעות לשלחן ד' אמות, מן השלחנות לננסין ד', ומן הננסין לכותל העורה ח'. נשארו מן הכבש לכותל העורה י"ז אמה, נמצא מן הדרום י"ז אמה והכבש א', וכו', אמה וחצי מן המובח הרי ס"ז אמה וחצי אמה הוא חצי קל"ה. נמצא רובה דמובח בדרום קאי כי הכבש בדרום של מובח הוא. ולדברי מאן דאמר רובה דמובח בצפון קאי זה חשבוננו. ככותל עורה ומקום הננסין והכבש ל' אמה והרי י"ה אמה ו"ב אמה וחצי מן המובח הרי ס"ז אמה וחצי והוא חצי העורה שברדום. נמצא כלפי הצפון י"ט אמה וחצי מן המובח, ומ"א אמה מקום הטבעות והשלחנות והננסין הרי ס"ז אמה וחצי בצפון נמצא רובה דמובח בצפון קאי, ונדחה רב ארא בר אהבה ועמדו בחלוקה.

מן השלחנות לננסין ד'. תימה דתנן במסכת תמיד פרק אמר להם הממונה (דף ל:) צית המטבחים היה לצפונה של מוצח ועליו שמנה עמודים ננסין וכו' עד שזכה תולין ומפשיטין על השלחנות של שיש

שבין העמודים והכל משמע שיש ריח ד' אמות ציינהו וי"ל הני אחריו נינהו הני דהתם עומדים בין העמודים שזכה תולין ומפשיטים והצמחה מונחת על השלחנות כדי שלא תהא נגררת על גבי קרקע והני דהכא היינו ח' שלחנות של שיש דאמר פ' לא היו כופתין (תמיד ל:). שהיו מדיחין עליהן הקרביים מיהו קשיא דבפ' לא היו כופתין (שם עמוד ב) תנן הקרביים מדיחין אותם במעוטן על שלחנות של שיש שבין העמודים אלמלא דהני נמי צייני עמודים הוו קיימי מיהו ר"י צר ברוך גרס התם צמעטוה של שלחנות שבצית המטבחים א"י י"ל אע"פ שהיו רחוקים ד' אמות קרי ליה בין העמודים ואע"פ שרחוקים ד' אמות לא היה בהמה נגררת בארץ שגוף בהמה גדול ומגיע לשלחנות כדאיתא צבראשית רבה (פ' ס"ה) דכשמרכיבים כבשי התמיד על הגמלים היו נגררים בארץ מאלתי במוספת תמיד יסוד רבינו צ"ל:

רובא דמובח בדרום קאי. מה שפירש"י שלמעלה מכניסת הסובב מגולה מפתח צ' אמות לרוחב הפתח חצי אמה בגובהו אין לתמוה למה לא פירש למעלה מכניסת היסוד מיד מגולה הפתח אמה

דעדין חמש אמות הצפוניות של מוצח עליהם הרי חצי רוחב העורה שהוא ס"ז ומחלה נמצא כ"ז אמות מן דרומית של מוצח כלין בחצי דרומי של העורה ונמצא צפונה של מוצח כלה לסוף צפוני של חלל הפתח אלל המוזה אל ממקום המוצח צ' אמות של כניסת היסוד והסובב נמצא כפון חלל הפתח מגולה למעלה מכניסת הסובב צ' אמות ויכול לראות בהן שבראש הר המשחה דרך אותן צ' אמות את פתח היסוד דרך פתח התחתון. ואם תאמר גובה שש אמות שגבה המוצח עד כניסת הסובב סוטה את פתח התחתון אינו כן שהרי קרקע העורה לא עלה מקרקע הר הבית אלל י"ג ומחלה ושש של גובה הסובב הרי תשע עשרה ומחלה אחתי פש ליה פלגא דאמתא בגובה פתח התחתון. אלל לאו ר"א היא ואיכסי ליה במעלה יתירה שמע מינה. ולצי מגמגם ביה דיש לומר הואיל ולא פירשה המשנה מקום השלחנות שמה עם מקום הננסין הוא כלול באותו חלק שאמה חולק כ"ה אמות העודפים צרוחב העורה על מאה ועשר המפורשין נמצא מן הכבש לכותל דרומי י"ב ומחלה והכבש והמוצה ס"ב הרי ע"ד ומחלה לא מהן צ' אמות של כניסת היסוד והסובב לנפון נשארו ע"ב ומחלה ולא נתגלה מחלל הפתח מלא החוט שהרי אמרנו של פתח באמצע רוחב עורה שהיא לסוף ששים ושבע ומחלה הוסיף עליהן חמש אמות שיהיו שבעים וששים ומחלה כללתי כחן חמש אמות של חצי הפתח הצפוני ואני כך שמעתי שמקום השלחנות כלול עם מקום הננסין. אלל מה ששינו כחן והמותר בין כבש לכותל ומקום הננסין פירש לי מורי דק רבינו יצחק בר יהודה ז"ל שנים עשר מן העשרים וחמש (י) בין כבש לכותל ושש עשרה למקום הננסין והשלחנות ותנן טעם לדבריו לפי שבין כבש לכותל מקום פניו וכאן יש צורך תשמיש של שלחנות וננסין ונמצא מחלל הפתח מגולה חצי אמה. ולצי מגמגם לפי שהיה לתנא לפרש וכיון שלא פירש צריך אהיה לתקו לחלואין ואם זאת להרבות כחן ולמעט כחן יכול אהיה לגלות הפתח כמה שתחפון או לכסות כמה שתחפון לפיכך טוב לי כמו שפירשתי א (מלומר כן שצפנת חצי רוחב היכל דרומי כלה המוצח והוא כנגד חלל הפתח): אלל

המדקדק יצין שקודם שירד גובהו שני אמות ומחלה נפקא ליה שיפועו מכנגד הפתח וא"כ הוי מצי לאוקומי כר"ש או כרבי יוסי דאית ליה נמי מוצח ממוצע צפרק קדשי קדשים אלל משום דר' יהודה שמעינן ליה צדדיא וכו' האי גוונא איכא צפרק קדשי קדשים (ובחס דף נח:). דלמר רב אלל צר

הצבה הא מני רבי יהודה היא דלמר מוצח ממוצע וכו' ופריך ויזקמא כרבי יוסי וצממוצע ומשני משום דרבי יהודה שמעינן ליה צדדיא ומהתם קשיא לן על פירוש רבותיו של רש"י שפי' הא מני רבי יהודה היא היא דמדות דל"כ תיקשי ליה דרז אלל צר הצבה גופיה אוקי הסם סתמא דתמיד דתנן ציררו משם עזי תאנה וכו' כר' יהודה וזאיהו מוקי הכל סתמי דמדות כותמיה והלמר לעיל דסתמי דתמיד פליגי אדמדות ול"כ ליכא למימר דסתמי תמיד ומדות כרבי יהודה וי"ל דללאו הכי מקשה ליה שפיר מסתמי דמדות גופייהו וממוצה גופיה דפריך ומי מציט מוקמי לה כרבי יהודה וכו':

מן השלחנות לננסין ד'. תימה דתנן במסכת תמיד פרק אמר להם הממונה (דף ל:) צית המטבחים היה לצפונה של מוצח ועליו שמנה עמודים ננסין וכו' עד שזכה תולין ומפשיטין על השלחנות של שיש שבין העמודים והכל משמע שיש ריח ד' אמות ציינהו וי"ל הני אחריו נינהו הני דהתם עומדים בין העמודים שזכה תולין ומפשיטים והצמחה מונחת על השלחנות כדי שלא תהא נגררת על גבי קרקע והני דהכא היינו ח' שלחנות של שיש דאמר פ' לא היו כופתין (תמיד ל:). שהיו מדיחין עליהן הקרביים מיהו קשיא דבפ' לא היו כופתין (שם עמוד ב) תנן הקרביים מדיחין אותם במעוטן על שלחנות של שיש שבין העמודים אלמלא דהני נמי צייני עמודים הוו קיימי מיהו ר"י צר ברוך גרס התם צמעטוה של שלחנות שבצית המטבחים א"י י"ל אע"פ שהיו רחוקים ד' אמות קרי ליה בין העמודים ואע"פ שרחוקים ד' אמות לא היה בהמה נגררת בארץ שגוף בהמה גדול ומגיע לשלחנות כדאיתא צבראשית רבה (פ' ס"ה) דכשמרכיבים כבשי התמיד על הגמלים היו נגררים בארץ מאלתי במוספת תמיד יסוד רבינו צ"ל:

רובא דמובח בדרום קאי. מה שפירש"י שלמעלה מכניסת הסובב מגולה מפתח צ' אמות לרוחב הפתח חצי אמה בגובהו אין לתמוה למה לא פירש למעלה מכניסת היסוד מיד מגולה הפתח אמה דעדין חמש אמות הצפוניות של מוצח עליהם הרי חצי רוחב העורה שהוא ס"ז ומחלה נמצא כ"ז אמות מן דרומית של מוצח כלין בחצי דרומי של העורה ונמצא צפונה של מוצח כלה לסוף צפוני של חלל הפתח אלל המוזה אל ממקום המוצח צ' אמות של כניסת היסוד והסובב נמצא כפון חלל הפתח מגולה למעלה מכניסת הסובב צ' אמות ויכול לראות בהן שבראש הר המשחה דרך אותן צ' אמות את פתח היסוד דרך פתח התחתון. ואם תאמר גובה שש אמות שגבה המוצח עד כניסת הסובב סוטה את פתח התחתון אינו כן שהרי קרקע העורה לא עלה מקרקע הר הבית אלל י"ג ומחלה ושש של גובה הסובב הרי תשע עשרה ומחלה אחתי פש ליה פלגא דאמתא בגובה פתח התחתון. אלל לאו ר"א היא ואיכסי ליה במעלה יתירה שמע מינה. ולצי מגמגם ביה דיש לומר הואיל ולא פירשה המשנה מקום השלחנות שמה עם מקום הננסין הוא כלול באותו חלק שאמה חולק כ"ה אמות העודפים צרוחב העורה על מאה ועשר המפורשין נמצא מן הכבש לכותל דרומי י"ב ומחלה והכבש והמוצה ס"ב הרי ע"ד ומחלה לא מהן צ' אמות של כניסת היסוד והסובב לנפון נשארו ע"ב ומחלה ולא נתגלה מחלל הפתח מלא החוט שהרי אמרנו של פתח באמצע רוחב עורה שהיא לסוף ששים ושבע ומחלה הוסיף עליהן חמש אמות שיהיו שבעים וששים ומחלה כללתי כחן חמש אמות של חצי הפתח הצפוני ואני כך שמעתי שמקום השלחנות כלול עם מקום הננסין. אלל מה ששינו כחן והמותר בין כבש לכותל ומקום הננסין פירש לי מורי דק רבינו יצחק בר יהודה ז"ל שנים עשר מן העשרים וחמש (י) בין כבש לכותל ושש עשרה למקום הננסין והשלחנות ותנן טעם לדבריו לפי שבין כבש לכותל מקום פניו וכאן יש צורך תשמיש של שלחנות וננסין ונמצא מחלל הפתח מגולה חצי אמה. ולצי מגמגם לפי שהיה לתנא לפרש וכיון שלא פירש צריך אהיה לתקו לחלואין ואם זאת להרבות כחן ולמעט כחן יכול אהיה לגלות הפתח כמה שתחפון או לכסות כמה שתחפון לפיכך טוב לי כמו שפירשתי א (מלומר כן שצפנת חצי רוחב היכל דרומי כלה המוצח והוא כנגד חלל הפתח): אלל

עשר אמות כנגד פתחו של היכל י"א אמה לצפון וי"א אמה לדרום נמצא מוצח מכוון כנגד היכל וכותליו ואי סלקא דעתך מדרת ר' יהודה היא מוצח באמצע עורה מי משכחת ליה והתנן ב' כל העורה היתה אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלישים וחמש מן המזרח למערב מאה ושמונים ושבע מקום דריסת רגלי ישראל י"א אמה מקום דריסת רגלי הכהנים י"א אמה מוצח שלישים ושתיים בין האולם ולמזבח עשרים ושתיים וההיכל ק' אמה וי"א אמה אחורי בית הכפורת ימן הדרום לצפון מאה ושלישים וחמש הכבש והמוצה ששים ושתיים מן המזבח ולטבעות ח' אמות מקום הטבעות עשרים וארבע מן הטבעות לשלחנות ארבע מן השלחנות לננסין ארבע מן הננסין לכותל עורה ח' אמות והמותר בין הכבש ולכותל ומקום הננסין ואי סלקא דעתך מדרת ר' יהודה היא מוצח באמצע עורה מי משכחת ליה הא רובא דמובח בדרום קאי אלל

קדשי קדשים ששחיתן צלפון: שלחנות. שעליהן מדיחים קרבי קדשים: ננסין. עמודים נמוכין התקועין צברקע ואונקלאות של צרזל קצועין צהן שצהן תולין את הצמחה להפשיט: והמוצה ממאה ושלישים וחמש שלא נמנה כחן א) ומקום השלחנות שלא הולך לפרש שרחבו מפורש בספר יחזקאל (מ) אותו העודף חלקו חציו לדרום בין כבש לכותל וחציה למקום הננסין: רובא דמוצה בדרום קאי. לפי מנין זה שהרי חצי רוחב העורה ששים ושבעה וחצי וכשתתן מהם מכותל צפוני לננסין שמונה ומן הננסין לשלחנות ד' הרי י"ב א) ומקום ד' שלחנות זו אלל זו אינו פחות מד' והן היו ח' שלחנות דמתן בשקלים (פ"ו מ"ד) נתונות ד' בראש ארבע נמצאו ד' זו אלל זו צרוחב הרי ט"ז ומשם לטבעות ארבע הרי כ' ומקום הטבעות כ"ד הרי מ"ד ומן הטבעות ולמוצה ח' הרי י"ב ומקום הננסין י' אמות ומחלה חצי העודף השאר ח' מהמותר שלא מנה במשנה שהרי מאה ועשר אמות מנה על הכבש לנפון נשארו ממאה ושלישים וחמש של רוחב העורה כ"ה ונתנו לשלחנות ד' ושאר כ"א אותן תחלוק למקום הננסין חציין וחציין [השניה] בין כבש לכותל הרי מן המוצח לנפון ס"ב ומחלה כשתתן ס"ז ומחלה נמצא כ"ז אמות מן דרומית של מוצח כלין בחצי דרומי של העורה ונמצא צפונה של מוצח כלה לסוף צפוני של חלל הפתח אלל המוזה אל ממקום המוצח צ' אמות של כניסת היסוד והסובב נמצא כפון חלל הפתח מגולה למעלה מכניסת הסובב צ' אמות ויכול לראות בהן שבראש הר המשחה דרך אותן צ' אמות את פתח היסוד דרך פתח התחתון. ואם תאמר גובה שש אמות שגבה המוצח עד כניסת הסובב סוטה את פתח התחתון אינו כן שהרי קרקע העורה לא עלה מקרקע הר הבית אלל י"ג ומחלה ושש של גובה הסובב הרי תשע עשרה ומחלה אחתי פש ליה פלגא דאמתא בגובה פתח התחתון. אלל לאו ר"א היא ואיכסי ליה במעלה יתירה שמע מינה. ולצי מגמגם ביה דיש לומר הואיל ולא פירשה המשנה מקום השלחנות שמה עם מקום הננסין הוא כלול באותו חלק שאמה חולק כ"ה אמות העודפים צרוחב העורה על מאה ועשר המפורשין נמצא מן הכבש לכותל דרומי י"ב ומחלה והכבש והמוצה ס"ב הרי ע"ד ומחלה לא מהן צ' אמות של כניסת היסוד והסובב לנפון נשארו ע"ב ומחלה ולא נתגלה מחלל הפתח מלא החוט שהרי אמרנו של פתח באמצע רוחב עורה שהיא לסוף ששים ושבע ומחלה הוסיף עליהן חמש אמות שיהיו שבעים וששים ומחלה כללתי כחן חמש אמות של חצי הפתח הצפוני ואני כך שמעתי שמקום השלחנות כלול עם מקום הננסין. אלל מה ששינו כחן והמותר בין כבש לכותל ומקום הננסין פירש לי מורי דק רבינו יצחק בר יהודה ז"ל שנים עשר מן העשרים וחמש (י) בין כבש לכותל ושש עשרה למקום הננסין והשלחנות ותנן טעם לדבריו לפי שבין כבש לכותל מקום פניו וכאן יש צורך תשמיש של שלחנות וננסין ונמצא מחלל הפתח מגולה חצי אמה. ולצי מגמגם לפי שהיה לתנא לפרש וכיון שלא פירש צריך אהיה לתקו לחלואין ואם זאת להרבות כחן ולמעט כחן יכול אהיה לגלות הפתח כמה שתחפון או לכסות כמה שתחפון לפיכך טוב לי כמו שפירשתי א (מלומר כן שצפנת חצי רוחב היכל דרומי כלה המוצח והוא כנגד חלל הפתח): אלל

עשר אמות כנגד פתחו של היכל י"א אמה לצפון וי"א אמה לדרום נמצא מוצח מכוון כנגד היכל וכותליו ואי סלקא דעתך מדרת ר' יהודה היא מוצח באמצע עורה מי משכחת ליה והתנן ב' כל העורה היתה אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלישים וחמש מן המזרח למערב מאה ושמונים ושבע מקום דריסת רגלי ישראל י"א אמה מקום דריסת רגלי הכהנים י"א אמה מוצח שלישים ושתיים בין האולם ולמזבח עשרים ושתיים וההיכל ק' אמה וי"א אמה אחורי בית הכפורת ימן הדרום לצפון מאה ושלישים וחמש הכבש והמוצה ששים ושתיים מן המזבח ולטבעות ח' אמות מקום הטבעות עשרים וארבע מן הטבעות לשלחנות ארבע מן השלחנות לננסין ארבע מן הננסין לכותל עורה ח' אמות והמותר בין הכבש ולכותל ומקום הננסין ואי סלקא דעתך מדרת ר' יהודה היא מוצח באמצע עורה מי משכחת ליה הא רובא דמובח בדרום קאי אלל

קדשי קדשים ששחיתן צלפון: שלחנות. שעליהן מדיחים קרבי קדשים: ננסין. עמודים נמוכין התקועין צברקע ואונקלאות של צרזל קצועין צהן שצהן תולין את הצמחה להפשיט: והמוצה ממאה ושלישים וחמש שלא נמנה כחן א) ומקום השלחנות שלא הולך לפרש שרחבו מפורש בספר יחזקאל (מ) אותו העודף חלקו חציו לדרום בין כבש לכותל וחציה למקום הננסין: רובא דמוצה בדרום קאי. לפי מנין זה שהרי חצי רוחב העורה ששים ושבעה וחצי וכשתתן מהם מכותל צפוני לננסין שמונה ומן הננסין לשלחנות ד' הרי י"ב א) ומקום ד' שלחנות זו אלל זו אינו פחות מד' והן היו ח' שלחנות דמתן בשקלים (פ"ו מ"ד) נתונות ד' בראש ארבע נמצאו ד' זו אלל זו צרוחב הרי ט"ז ומשם לטבעות ארבע הרי כ' ומקום הטבעות כ"ד הרי מ"ד ומן הטבעות ולמוצה ח' הרי י"ב ומקום הננסין י' אמות ומחלה חצי העודף השאר ח' מהמותר שלא מנה במשנה שהרי מאה ועשר אמות מנה על הכבש לנפון נשארו ממאה ושלישים וחמש של רוחב העורה כ"ה ונתנו לשלחנות ד' ושאר כ"א אותן תחלוק למקום הננסין חציין וחציין [השניה] בין כבש לכותל הרי מן המוצח לנפון ס"ב ומחלה כשתתן ס"ז ומחלה נמצא כ"ז אמות מן דרומית של מוצח כלין בחצי דרומי של העורה ונמצא צפונה של מוצח כלה לסוף צפוני של חלל הפתח אלל המוזה אל ממקום המוצח צ' אמות של כניסת היסוד והסובב נמצא כפון חלל הפתח מגולה למעלה מכניסת הסובב צ' אמות ויכול לראות בהן שבראש הר המשחה דרך אותן צ' אמות את פתח היסוד דרך פתח התחתון. ואם תאמר גובה שש אמות שגבה המוצח עד כניסת הסובב סוטה את פתח התחתון אינו כן שהרי קרקע העורה לא עלה מקרקע הר הבית אלל י"ג ומחלה ושש של גובה הסובב הרי תשע עשרה ומחלה אחתי פש ליה פלגא דאמתא בגובה פתח התחתון. אלל לאו ר"א היא ואיכסי ליה במעלה יתירה שמע מינה. ולצי מגמגם ביה דיש לומר הואיל ולא פירשה המשנה מקום השלחנות שמה עם מקום הננסין הוא כלול באותו חלק שאמה חולק כ"ה אמות העודפים צרוחב העורה על מאה ועשר המפורשין נמצא מן הכבש לכותל דרומי י"ב ומחלה והכבש והמוצה ס"ב הרי ע"ד ומחלה לא מהן צ' אמות של כניסת היסוד והסובב לנפון נשארו ע"ב ומחלה ולא נתגלה מחלל הפתח מלא החוט שהרי אמרנו של פתח באמצע רוחב עורה שהיא לסוף ששים ושבע ומחלה הוסיף עליהן חמש אמות שיהיו שבעים וששים ומחלה כללתי כחן חמש אמות של חצי הפתח הצפוני ואני כך שמעתי שמקום השלחנות כלול עם מקום הננסין. אלל מה ששינו כחן והמותר בין כבש לכותל ומקום הננסין פירש לי מורי דק רבינו יצחק בר יהודה ז"ל שנים עשר מן העשרים וחמש (י) בין כבש לכותל ושש עשרה למקום הננסין והשלחנות ותנן טעם לדבריו לפי שבין כבש לכותל מקום פניו וכאן יש צורך תשמיש של שלחנות וננסין ונמצא מחלל הפתח מגולה חצי אמה. ולצי מגמגם לפי שהיה לתנא לפרש וכיון שלא פירש צריך אהיה לתקו לחלואין ואם זאת להרבות כחן ולמעט כחן יכול אהיה לגלות הפתח כמה שתחפון או לכסות כמה שתחפון לפיכך טוב לי כמו שפירשתי א (מלומר כן שצפנת חצי רוחב היכל דרומי כלה המוצח והוא כנגד חלל הפתח): אלל

עשר אמות כנגד פתחו של היכל י"א אמה לצפון וי"א אמה לדרום נמצא מוצח מכוון כנגד היכל וכותליו ואי סלקא דעתך מדרת ר' יהודה היא מוצח באמצע עורה מי משכחת ליה והתנן ב' כל העורה היתה אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלישים וחמש מן המזרח למערב מאה ושמונים ושבע מקום דריסת רגלי ישראל י"א אמה מקום דריסת רגלי הכהנים י"א אמה מוצח שלישים ושתיים בין האולם ולמזבח עשרים ושתיים וההיכל ק' אמה וי"א אמה אחורי בית הכפורת ימן הדרום לצפון מאה ושלישים וחמש הכבש והמוצה ששים ושתיים מן המזבח ולטבעות ח' אמות מקום הטבעות עשרים וארבע מן הטבעות לשלחנות ארבע מן השלחנות לננסין ארבע מן הננסין לכותל עורה ח' אמות והמותר בין הכבש ולכותל ומקום הננסין ואי סלקא דעתך מדרת ר' יהודה היא מוצח באמצע עורה מי משכחת ליה הא רובא דמובח בדרום קאי אלל

קדשי קדשים ששחיתן צלפון: שלחנות. שעליהן מדיחים קרבי קדשים: ננסין. עמודים נמוכין התקועין צברקע ואונקלאות של צרזל קצועין צהן שצהן תולין את הצמחה להפשיט: והמוצה ממאה ושלישים וחמש שלא נמנה כחן א) ומקום השלחנות שלא הולך לפרש שרחבו מפורש בספר יחזקאל (מ) אותו העודף חלקו חציו לדרום בין כבש לכותל וחציה למקום הננסין: רובא דמוצה בדרום קאי. לפי מנין זה שהרי חצי רוחב העורה ששים ושבעה וחצי וכשתתן מהם מכותל צפוני לננסין שמונה ומן הננסין לשלחנות ד' הרי י"ב א) ומקום ד' שלחנות זו אלל זו אינו פחות מד' והן היו ח' שלחנות דמתן בשקלים (פ"ו מ"ד) נתונות ד' בראש ארבע נמצאו ד' זו אלל זו צרוחב הרי ט"ז ומשם לטבעות ארבע הרי כ' ומקום הטבעות כ"ד הרי מ"ד ומן הטבעות ולמוצה ח' הרי י"ב ומקום הננסין י' אמות ומחלה חצי העודף השאר ח' מהמותר שלא מנה במשנה שהרי מאה ועשר אמות מנה על הכבש לנפון נשארו ממאה ושלישים וחמש של רוחב העורה כ"ה ונתנו לשלחנות ד' ושאר כ"א אותן תחלוק למקום הננסין חציין וחציין [השניה] בין כבש לכותל הרי מן המוצח לנפון ס"ב ומחלה כשתתן ס"ז ומחלה נמצא כ"ז אמות מן דרומית של מוצח כלין בחצי דרומי של העורה ונמצא צפונה של מוצח כלה לסוף צפוני של חלל הפתח אלל המוזה אל ממקום המוצח צ' אמות של כניסת היסוד והסובב נמצא כפון חלל הפתח מגולה למעלה מכניסת הסובב צ' אמות ויכול לראות בהן שבראש הר המשחה דרך אותן צ' אמות את פתח היסוד דרך פתח התחתון. ואם תאמר גובה שש אמות שגבה המוצח עד כניסת הסובב סוטה את פתח התחתון אינו כן שהרי קרקע העורה לא עלה מקרקע הר הבית אלל י"ג ומחלה ושש של גובה הסובב הרי תשע עשרה ומחלה אחתי פש ליה פלגא דאמתא בגובה פתח התחתון. אלל לאו ר"א היא ואיכסי ליה במעלה יתירה שמע מינה. ולצי מגמגם ביה דיש לומר הואיל ולא פירשה המשנה מקום השלחנות שמה עם מקום הננסין הוא כלול באותו חלק שאמה חולק כ"ה אמות העודפים צרוחב העורה על מאה ועשר המפורשין נמצא מן הכבש לכותל דרומי י"ב ומחלה והכבש והמוצה ס"ב הרי ע"ד ומחלה לא מהן צ' אמות של כניסת היסוד והסובב לנפון נשארו ע"ב ומחלה ולא נתגלה מחלל הפתח מלא החוט שהרי אמרנו של פתח באמצע רוחב עורה שהיא לסוף ששים ושבע ומחלה הוסיף עליהן חמש אמות שיהיו שבעים וששים ומחלה כללתי כחן חמש אמות של חצי הפתח הצפוני ואני כך שמעתי שמקום השלחנות כלול עם מקום הננסין. אלל מה ששינו כחן והמותר בין כבש לכותל ומקום הננסין פירש לי מורי דק רבינו יצחק בר יהודה ז"ל שנים עשר מן העשרים וחמש (י) בין כבש לכותל ושש עשרה למקום הננסין והשלחנות ותנן טעם לדבריו לפי שבין כבש לכותל מקום פניו וכאן יש צורך תשמיש של שלחנות וננסין ונמצא מחלל הפתח מגולה חצי אמה. ולצי מגמגם לפי שהיה לתנא לפרש וכיון שלא פירש צריך אהיה לתקו לחלואין ואם זאת להרבות כחן ולמעט כחן יכול אהיה לגלות הפתח כמה שתחפון או לכסות כמה שתחפון לפיכך טוב לי כמו שפירשתי א (מלומר כן שצפנת חצי רוחב היכל דרומי כלה המוצח והוא כנגד חלל הפתח): אלל

עשר אמות כנגד פתחו של היכל י"א אמה לצפון וי"א אמה לדרום נמצא מוצח מכוון כנגד היכל וכותליו ואי סלקא דעתך מדרת ר' יהודה היא מוצח באמצע עורה מי משכחת ליה והתנן ב' כל העורה היתה אורך מאה ושמונים ושבע על רוחב מאה ושלישים וחמש מן המזרח למערב מאה ושמונים ושבע מקום דריסת רגלי ישראל י"א אמה מקום דריסת רגלי הכהנים י"א אמה מוצח שלישים ושתיים בין האולם ולמזבח עשרים ושתיים וההיכל ק' אמה וי"א אמה אחורי בית הכפורת ימן הדרום לצפון מאה ושלישים וחמש הכבש והמוצה ששים ושתיים מן המזבח ולטבעות ח' אמות מקום הטבעות עשרים וארבע מן הטבעות לשלחנות ארבע מן השלחנות לננסין ארבע מן הננסין לכותל עורה ח' אמות והמותר בין הכבש ולכותל ומקום הננסין ואי סלקא דעתך מדרת ר' יהודה היא מוצח באמצע עורה מי משכחת ליה הא רובא דמובח בדרום קאי אלל

א) מדות פ"ה מ"א מנחות
ז: (ב) מדות פ"ה מ"ב
ע"ש, א, רש"י מ"ז,

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מן המוצח ולטבעות. טבעות קצועים: (ב) ד"ה והמותר וכו' שלא נמנה כאן אותו העודף חלקו וכו' למקום הננסין ומקום השלחנות וכו' יחזקאל הס"ד: (ג) ד"ה רובא וכו' ומקום ח' שלחנות וכו' בשקלים שהיו נתונות כו' ארבע מה

נמצאו כו' צרוחב ארבע הרי ט"ז וכו': (ד) שם בא"י צר יהודא ז"ל שנים עשר מן העשרים וחמש תן בין כבש לכותל ושש עשרה תן למקום וכו' לפי שהיה לו לתנא כו' מלומר כן הס"ד והשאר נמחק:

מוסף רש"י

י"א אמה לצפון וי"א אמה לדרום. עשר אמות אלמנעו שלו היו כנגד פתחו של היכל, וי"א אמות ממוזות היכל ולצפון וכנגד לדרום, נמצא מכוון כנגד רוחב חללו של היכל ועזי חלליו, שהיכל חללו כ' אמה ועזי על כל כותל ו' אמות, והכי תנן לה כנסת מדות (ובחס ט:). כל העורה. בין חלל ובין אולם ובין היכל ובין קדשי קדשים (מנחות צ:). וההיכל מאה אמה. עם בית קדשי הקדשים (שם). וי"א אמה אחורי בית הכפורת. ושהיו ישראל מרובין בעורה היו נמשכין מהם לשם (שם, כדאמרין ב"רומא, ע"י רש"י טא, א).